

CONCURSUL REGIONAL EXCELSIOR

înscris în CPPERI 2025, poziția 1359

EDIȚIA a III-a

Etapa regională

12 aprilie 2025

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Timp de lucru: 120 de minute
- Din oficiu 10 puncte
- Total: 100 de puncte

Numele: _____	

Inițiala prenumelui tatălui: _____	
Prenumele: _____	
Școala de proveniență: _____	

Localitatea: _____	
Înv. /prof.: _____	
Nume și prenume supraveghetori:	Semnătura

Clasa a IV-a

Citește cu atenție!

Textul A

„Un cioculeț a ieșit din coajă, a piuit o dată și a continuat să sfărâme. Gaura s-a făcut tot mai mare și apoi, ca un robot ieșind din cutie, bobocul a pășit în lume. Stătea liniștit în cuibul lui cu ochii închiși, înconjurat de bucăți de coajă. Iar când a deschis încetișor ochii, primul lucru pe care l-a văzut a fost roboțica Roz care se uita la el.

- Mama! Mama! a piuit bobocul de găscă.

- Nu sunt mămica ta, a spus roboțica.

- Mâncare! Mâncare!

Bobocul era flămând. Așadar, folosindu-și cea mai prietenoasă voce, Roz a spus:

- Ce-ai vrea să mănânci, micuțule?

- Mâncare! a fost singurul răspuns.

Bobocul era mult prea mic ca să fie de ajutor. Roz trebuia să găsească o găscă matură, așa că și-a pus pe umăr cuibul cu boboc cu tot și a pornit-o prin pădure, în căutare de găște.

Toate animalele întâlnite în cale au încercat să-i dea o mână de ajutor bieteii Roz. O broască a trimis-o la veverițe. O veveriță i-a recomandat să meargă la coțofene. Și apoi o coțofană a sfătuit-o să se ducă la castorii de la heleșteu.

Ajunsă la heleșteu, Roz văzu plutind chiar în mijlocul acestuia o găscă bătrână și gri.

- Dimineața bună! a răsunat peste apă vocea prietenoasă a roboțicii. Am cu mine un bobocel de găscă adorabil.

Gâsca doar se holba.

- Am mare nevoie de ajutorul tău! a spus Roz. De fapt, bobocul are nevoie de ajutorul tău.

Gâsca a rămas neclintită.

- Mâncare! a piuit bobocul. Mâncare! Mâncare! Mâncare!”

(Peter Brown, *Insula roboților*)

Textul B

„CELE TREI LEGI FUNDAMENTALE ALE ROBOȚILOR

1. Robotul n-are voie să pricinuiască vreun rău omului sau să îngăduie, prin neintervenție, să i se întâmple ceva unei ființe umane.

2. Robotul trebuie să asculte poruncile omului, dar numai atunci când ele nu contrazic **legea 1**.

3. Robotul trebuie să-și apere existența, dar numai atunci când grija de sine nu contrazice **legea 1 sau legea 2**.

Manualul de robotică, Ediția 56 — anul 2058

Soarele era mai fierbinte ca oricând și Powell simți o mâncărime îngrozitoare pe șira spinării. Era probabil o închipuire sau poate radiațiile prea puternice pătrundeau chiar prin costumul antisolar.

Speedy îl privea, fără să mai spună cuvinte fără rost. Slavă Domnului, tăcea! Totuși, nu avu curajul să se apropie prea mult. Când fu la vreo trei sute de metri de el, Speedy începu să dea înapoi, pășind rar și cu grijă. Powell se opri. Se dădu jos de pe umerii robotului și cu un salt ușor ateriză pe solul cristalin, de pe care se ridicau ca praful o puzderie de cristale.

Continuă să înainteze pe jos; mergea greu din cauza forței gravitaționale scăzute și din cauza terenului pietros și alunecos. Îl mâncau tălpile picioarelor de căldură. Aruncă înapoi peste umăr o privire spre umbra stâncii de unde plecase și-și dădu seama că era mult prea departe ca să se mai întoarcă singur sau cu ajutorul vechiului robot. De acum încolo numai Speedy și nimeni altul îl putea salva. Powell era conștient de lucru acesta și de aceea era atât de încordat. Destul! Se opri în loc.

— Speedy! strigă. Speedy!

Robotul nichelat, modern, din fața lui, ezită o clipă, conțeni pașii ce-l purtau înapoi, apoi porni din nou. Powell încercă să fie cât mai convingător și-și dete seama că nu era prea greu să joci teatru:

— Speedy, trebuie să mă întorc la adăpost, altfel mă ucide soarele. Dacă nu mă salvezi, Speedy, voi muri. Am nevoie de tine.

Speedy făcu un pas înainte și se opri. În cele din urmă deschise gura să vorbească. Când îl auzi, Powell gemu. Iată ce spunea Speedy:

— Când zaci și te doare capul, odihna-i sfântă pentru om...

— Săracul — completă Powell, deznădăjduit.

Căldura era insuportabilă, razele soarelui frigeau. Powell simți cum îl copleșește amețeala. Cu coada ochiului văzu ceva mișcându-se și rămase uluit: robotul uriaș pe care călărise venea către el și-i spuse:

— Iartă-mă, stăpâne! N-am voie să umblu fără un stăpân în spate, dar ești în primejdie.

Funcționa conform legii nr. 1. Numai că el n-avea nevoie de vechitura asta stângace; el îl voia pe Speedy. Se dădu în lături și porunci gigantului:

— Îți ordon să nu te apropii! Îți ordon să rămâi pe loc!

Dar în zadar. Robotul repeta întruna:

— Ești în primejdie, stăpâne!

Disperat, Powell privi în jur. Vederea i se tulburase. Creierul îi clocotea în cap. Suflarea îi era din ce în ce mai uscată și mai înfierbântată, iar solul din jur se pierdea într-o ceață sclipitoare.

Strigă pentru ultima oară:

— Speedy! Mor, nu m-auzi? Speedy, unde ești, am nevoie de tine!

Se poticni făcând un efort supraomenesc să se ferească de robotul uriaș când, deodată, niște degete de oțel îi apucară brațul. Auzi timbrul metalic al unei voci plină de remușcări și îngrijorare:

— Doamne, patroane, ce cauți aici? Nu știu unde mi-a fost capul, îmi pare rău că...

— N-are importanță, de-abia mai putu șopti Powell. Du-mă cât mai repede la umbra stâncii, grăbește-te!

Înainte de a cădea în nesimțire, își dădu seama că este ridicat în sus și purtat cu viteză și că-i este foarte, foarte cald. ”

(Isaac Asimov, *Eu, Robotul*)

SUBIECTUL I (20 de puncte)

1. Precizează numărul de sunete și litere pentru următoarele cuvinte:

Cuvântul	Număr de litere	Număr de sunete
ochii		
heleșteu		
picioare		
nichelat		

0, 25 X 8= 2 puncte

2. Găsește cuvinte cu sens asemănător pentru:

Cuvântul	Cuvântul cu sens asemănător
matur	
remușcare	
închipuire	
a ordona	

0, 50 X 4 = 2 puncte

3. Găsește cuvinte cu sens opus pentru:

Cuvântul	Cuvântul cu sens opus
modern	
încordat	
a(se) tulbura	
insuportabil	

0, 50 X 4 = 2 puncte

4. Folosind cuvintele date, alcătuieste câte un enunț în care acestea să aibă alt sens față de cel din text.

„boboc”

„coadă”

1 X 2 = 2 puncte

5. Pornind de la cuvântul „om”, scrie patru cuvinte din familia acestuia.

0, 25 X 4 = 1 puncte

6. Analizează gramatical cuvintele din următorul enunț:

Roz văzu gâsca matură.

0, 5 X 4 = 2 puncte

7. Transformă cuvintele date în părțile de vorbire indicate:

Substantiv	Adjectiv	Verb
<i>căldură</i>		
		<i>a striga</i>
	<i>închiși</i>	
		<i>a umbri</i>

0, 25 X 8 = 2 puncte

8. Alcătuieste enunțuri în care să folosești cuvintele: numai/nu mai, mii/mi-i.

1 X 4 = 4 puncte

9. Schimbă numărul substantivului și scrie forma potrivită a adjectivului care-l însoțește:

ochii închiși-_____

boboc flămând-_____

forțe gravitaționale-_____

vechiul robot-_____

0, 25 X 4 = 1 puncte

10. Alcătuieste câte o propoziție în care cuvântul „roade” să fie:

substantiv

verb

1 X 2 = 2 puncte

SUBIECTUL al II-lea (40 de puncte)

1. Scrie ideea principală a fragmentului marcat în textul A sub formă de enunț și titlu.

2 X 2 = 4 puncte

2. Cum a încercat roboșica Roz să-i caute bobocului o găscă matură?

6 puncte

3. De ce înainta cu greu Powell?

6 puncte

4. Identificați o asemănare și o deosebire între Roz și Speedy.

7 puncte

5. Precizați trăirile lui Powell atunci când acesta se afla în primejdie.

